

Babeş–Bolyai Tudományegyetem Kolozsvár
Kar: Történelem és Filozófia
Egyetemi év: 2008-2009
Félév 2

I. Általános információk az előadásokról, szemináriumokról, szak- vagy laborgyakorlatokról

Tantárgy neve: A nemzetközi kapcsolatok története a XX. században
Kódszám: HIM 2219
Kreditszám: 6
Helyszín: Történelem és Filozófia, Jelenkor Története és Nemzetközi Kapcsolatok
Tanszék.
Órarend:

II. Az előadás, szeminárium, szak- vagy laborgyakorlat titulás oktatója

Név, tudományos fokozat: Lect.univ.dr. Toth Szilard
Elérhetőség (e-mail cím, esetleg telefonszám): tszilard22@yahoo.com
Fogadási óra: csütörtök 14-16

III. A tantárgy leírása:

Ez előadás fő célja, hogy a nemzetközi kapcsolatos diákok számára biztosítson egy megfelelő tárgyi tudást és egy sor olyan alapfogalom ismeretét, amelyek segítségével otthonosan mozoghat a XX. századi nemzetközi kapcsolatok története terén. Ezen ismeretek létfontosságúak a nemzetközi kapcsolatok történetének megértése szempontjából és kiegészítik a már korábban tanult újkori nemzetközi kapcsolatok történetét. Ugyanakkor ezen ismeretek létfontosságúak napjaink nemzetközi kapcsolatainak megismerése szempontjából. Az előadás során szerzett ismeretek jelentősen hozzájárulnak a diákok kritikai hozzáállásnak a fejlesztéséhez, akár csak az elemző és szintetizáló készségeik fejlődéséhez, ami kulcsfontosságú a nemzetközi kapcsolatos diákok számára. Az előadás során megismerkedhetnek a nemzetközi kapcsolatok történetével az XX. század elején, a nemzetközi kapcsolatok alakulásával az első világháború előtt és alatt, a két világháború közötti periódus kritikus pillanatainak nemzetközi kapcsolataival, a második világháború alatti nemzetközi kapcsolatokkal, a hidegháború időszakának feszült kapcsolataival és a kommunista rendszerek bukása utáni nemzetközi kapcsolatokkal, amelyek egy új korszak kezdetét képezték.

IV. Kötelező könyvészet:

Berend T. Iván, *Válságos évtizedek*, Budapest, 1984. (A Történelem Kar Könyvtára)

Buzan, Barry, *Regions and powers*, Cambridge, 2003. (Az Európai Tanulmányok Kar Könyvtára)

Diószegi István, *A kuliszák mögül. A diplomácia története 1919-1939*, Budapest, 1996. (Központi Egyetemi Könyvtár)

Gerrits, Andre W.M., *Nationalism and political change in post-comunist Europe*, Haga, 1992. (Az Európai Tanulmányok Kar Könyvtára)

Kissinger, Henry, *Diplomácia*, Budapest, 1998. (A Történelem Kar Könyvtára)

LaFeber, Walter, *America, Russia and the Cold War, 1945-1992*, New York, 1993. (Amerikai Könyvtár)

Pleşa, Dana Gabriela, *International relations and globalisation in the Middle East*, Bucureşti, 2005. (Központi Egyetemi Könyvtár)

Preda-Mătăşaru, Aurel, *Tratat de relații internaționale moderne și contemporane*, 2-3. kötet, Bucureşti, 2003-2005. (Központi Egyetemi Könyvtár)

Viotti, Paul R., *International relations and world politics: security, economy, identity*, Upper Saddle River, NJ, 2001. (Az Európai Tanulmányok Kar Könyvtára)

V. A tantárgy oktatása során használt eszköztár:

- térképek (xerox és vetített)
- dokumentumok
- laptop

VI. Az előadások, szemináriumok, részfelmérések/parciális vizsgák, elvégzendő feladatok részletes terve/beosztása:

1. hét: Bevezető előadás: nemzetközi kapcsolatok, nemzetközi társadalom – alapfogalmak tisztázása.

Alapfogalmak és kulcsszavak: nemzetközi kapcsolatok, nemzetközi társadalom, bipoláris világ, globalizáció, nemzetközi szervezetek, nemzetközi politikai intézmények.

Colliard, Claude-Albert, *Institutions des relations internationales*, Tours, Précis Dalloz, 1974, 1-81 o.

Gyurgyák János (edit.), *Mi a politika? Bevezetés a politika világába*, Budapest, Osiris, 2004, 7-60 o.

Kissinger, Henry, *Diplomácia*, Budapest, 1998, 9-46 o.

2. hét: A nemzetközi kapcsolatok a XX. század elején és az első világháborút megelőző események.

Alapfogalmak és kulcsszavak: első és második marokkói válság, balkáni háborúk, szövetségi rendszerek.

Galántai József, *Az első világháború*, Budapest, 1980, 7-77 o.

Kissinger, Henry, *Diplomácia*, Budapest, 1998, 162-212 o.

3. hét: Az első világháború és következményei a nemzetközi kapcsolatokra.

Alapfogalmak és kulcsszavak: Antant, Központi Hatalmak, titkos diplomácia, wilsoni pontok.

Galántai József, *Az első világháború*, Budapest, 1980, 91-148, 418-492 o.

Kissinger, Henry, *Diplomácia*, Budapest, 1998, 213-241 o.

4. hét: A párizsi békekonferencia.

Alapfogalmak és kulcsszavak: titkos diplomácia, Nemzetek Szövetsége, kollektív biztonság.

Ormos Mária, *Pádovától Trianonig. 1918-1920*, Budapest, 1984, 135-386 o.

Galántai József, *Az első világháború*, Budapest, 1980, 493-502 o.

Kissinger, Henry, *Diplomácia*, Budapest, 1998, 242-261 o.

5. hét: A nemzetközi kapcsolatok alakulása a világháború utáni első évtizedben.

Alapfogalmak és kulcsszavak: washingtoni konferencia, genovai konferencia, Rapallo, Locarno, Briand-Kellog paktum.

Berend T. Iván, *Válságos évtizedek*, Budapest, 1984, 103-236 o.

Diószegi István, *A kuliszák mögül. A diplomácia története 1919-1939*, Budapest, 1996, 29-108 o.

Kissinger, Henry, *Diplomácia*, Budapest, 1998, 262-283 o.

6. hét: Hitler hatalomra jutása és ennek a következményei a nemzetközi kapcsolatok terén. A '30-as évek nemzetközi kapcsolatai.

Alapfogalmak és kulcsszavak: a mandzsúriai válság, az abessziniai háború, a rajnai válság, az Anschluss, a szudéta-válság, Lebensraum, a Berlin-Róma Tengely.

Berend T. Iván, *Válságos évtizedek*, Budapest, 1984, 237-349 o.

Diószegi István, *A kuliszák mögül. A diplomácia története 1919-1939*, Budapest, 1996, 109-167 o.

Kissinger, Henry, *Diplomácia*, Budapest, 1998, 284-314 o.

7. hét: A Nemzetek Szövetsége – sikerek és kudarcok.

Alapfogalmak és kulcsszavak: Fiume, Aaland szigetek, Korfu, a mandzsúriai válság, az abessziniai háború, a rajnai válság, az Anschluss, a szudéta-válság, Lebensraum, a Berlin-Róma Tengely.

Colliard, Claude-Albert, *Institutions des relations internationales*, Tours, Précis Dalloz, 1974, 357-368 o.

Kissinger, Henry, *Diplomácia*, Budapest, 1998.

8. hét: A nemzetközi kapcsolatok a második világháború előestéjén.

Alapfogalmak és kulcsszavak: a francia-angol-szovjet tárgyalások kudarca, a Molotov-Ribbentrop paktum.

Kissinger, Henry, *Diplomácia*, Budapest, 1998, 315-351 o.

Taylor, A. J. P., *Originile celui de al doilea razboi mondial*, Iasi, 1998.

9. hét: A nemzetközi kapcsolatok alakulása a második világháború alatt.

Alapfogalmak és kulcsszavak: Casablanca, Kairó, Teherán, Jáлта, Potsdam, Altanti Charta, Egyesült Nemzetek Nyilatkozata.

Kissinger, Henry, *Diplomácia*, Budapest, 1998, 333-406 o.

Ránki György, A második világháború története, Budapest, 1976, 66-74, 122-162, 245-252, 374-390, 477-502, 540-561 o.

10. hét: A hidegháború kezdete és egy bipoláris világ kialakulása.

Alapfogalmak és kulcsszavak: hidegháború, *Vasfüggöny*, fultoni beszéd, Kennan *hosszú távú távirata*, Truman-doktrína, zsdanovizmus.

Fontaine, André, *Istoria războiului rece de la Revoluția din Octombrie la războiul din Coreea: 1917-1950*, București, 1991, I-II. kötet.

Kissinger, Henry, *Diplomácia*, Budapest, 1998, 407-458 o.

LaFeber, Walter, *America, Russia and the Cold War, 1945-1992*, New York, 1993, 5-72 o.

11. hét: A nemzetközi kapcsolatok alakulása a hidegháború nagy válságai alatt: Berlin, Korea, Szuez, Magyarország-1956, Kuba, Prága.

Alapfogalmak és kulcsszavak: Truman-doktrína, berlini válság, koreai háború, szuezi válság, az 1956-os magyar forradalom, a kubai rakétaválság, a *prágai tavasz*, a Brezsnyev-doktrína.

Kissinger, Henry, *Diplomácia*, Budapest, 1998, 459-587 o.

LaFeber, Walter, *America, Russia and the Cold War, 1945-1992*, New York, 1993, 52-153 o.

12. hét: A nemzetközi kapcsolatok alakulása a '70-es években: Helsinki és következményei.

Alapfogalmak és kulcsszavak: a Helsinki-záróokmány, az *enyhülés* periódusa, SALT – I, SALT – II.

LaFeber, Walter, *America, Russia and the Cold War, 1945-1992*, New York, 1993, 153-254 o.

Kissinger, Henry, *Diplomácia*, Budapest, 1998, 671-161 o.

13. hét: Gorbacsov hatalomra jutása és a Szovjetunió utolsó évei.

Alapfogalmak és kulcsszavak: glasztnoszty, peresztrojka, START – I, START – II.

LaFeber, Walter, *America, Russia and the Cold War, 1945-1992*, New York, 1993, 255-375 o.

Kissinger, Henry, *Diplomácia*, Budapest, 1998, 762-838 o.

14. hét: A nemzetközi kapcsolatok alakulása a '90-es években. Krízisben az ENSZ?

Alapfogalmak és kulcsszavak: bipolaritás vége, globalizálás, kollektív biztonság, terrorizmus.

Chomsky, Noam, *Hegemonie sau supraviețuire: America în căutarea dominației globale*, București, 2003.

Gerrits, Andre W.M., *Nationalism and political change in post-comunist Europe*, Haga, 1992.

Kissinger, Henry, *Diplomácia*, Budapest, 1998, 805-838 o.

Larrabee, F. Stephen, *East European security after the Cold War*, Santa Monica, CA, 1993.

Pleșa, Dana Gabriela, *International relations and globalisation in the Middle East*, București, 2005.

VII. Felmérés/értékelés módja:

Minden diák köteles a félév során egy 8-15 oldalas dolgozatot bemutatni a tanár által megszabott tematikából, dolgozat, amely 50 %-át képezi a végleges jegynek. A dolgozat bemutatása kizáró jellegű a vizsgára való bemenetelt illetően. A vizsga egy írásbeli felmérésből áll, problematizáló kérdésekből a tanult tematikából.

VIII. Szervezési részletek, kivételes esetek kezelése:

A vizsgára való bemenetel minimum 80 %-os jelenlétet követel. Plagizálás esetén a diák köteles egy új dolgozatot készíteni 7 napon belül és a maximális jegy, amit a dolgozatra kaphat, az 7-es. Vizsgán való csalás esetén a diák az intézmény belső működési szabályzatában előírt következményeket fogja elszenvedni. A vizsga eredményével kapcsolatos óvások 24 órán belül meg lesznek oldva.

IX. Választható/opcionális könyvészet:

Clark, Ian, *The post-cold war order: the spoils of peace*, Oxford, 2001. (Politikai Tanulmányok Kar Könyvtára)

Chomsky, Noam, *Hegemonie sau supraviețuire: America în căutarea dominației globale*, București, 2003. (Központi Egyetemi Könyvtár)

Colliard, Claude-Albert, *Institutions des relations internationales*, Tours, Précis Dalloz, 1974. (Központi Egyetemi Könyvtár)

Fontaine, André, *Istoria războiului rece de la Revoluția din Octombrie la războiul din Coreea: 1917-1950*, București, 1991. (Központi Egyetemi Könyvtár)

Galántai József, *Az első világháború*, Budapest, 1980. (EME könyvtár)

Gyurgyák János (szerk.), *Mi a politika? Bevezetés a politika világába*, Budapest, Osiris, 2004, p. 7-60. (A Történelem Kar Könyvtára)

Larrabee, F. Stephen, *East European security after the Cold War*, Santa Monica, CA, 1993. (A Történelem Kar Könyvtára)